

ΑΔΑ: Ω20Δ465ΦΘΘ-3ΝΡ

ΑΔΑ: Ω20Δ465ΦΘΘ-3ΝΡ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΑΤΙΜΙΑΣ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Αριθμ. Πρωτ. : 68293

ΠΡΟΣ: - Υπηρεσίες ΓΕΜΗ Επιμελητηρίων της Χώρας
(και με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο φροντιδι
της ΚΕΕΕ)

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ
& ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΓΟΡΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ & ΓΕΜΗ
Τμήμα Θεσμικών Ρυθμίσεων & ΓΕΜΗ

ΚΟΙΝ/ΣΗ: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Ταχ. Δ/ση: Πλ. Κόλλιγγος
Ταχ. Κώδικας: 101 81
Πληροφορίες: Α. Οικονομική
Τηλέφωνο: 213 15 14 303
FAX: 210 38 38 981

- ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ
ΤΜΗΜΑΤΑ Α-Β
Καρ. Σερβίας 10
10184, Αθήνα
- ΕΠΙΟΠΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ Γ.Ε.ΜΗ.
(φροντιδι της ΚΕΕΕ)
- ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ Γ.Ε.ΜΗ.
Ακρόπολις 6
106 71 Αθήνα

ΘΕΜΑ : ΠΑΡΟΧΗ ΟΔΗΓΙΩΝ & ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΩΝ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΤΟ ΓΕΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

Με αφορμή αφενός την έκδοση της με ΑΠ 1045/10-2-2015 ΠΟΔ εγκυκλίου του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων (ΑΔΑ : ψ127Η-Φ90) και αφετέρου την υποβολή στην Υπηρεσία ερωτημάτων σχετικά με τη διαδικασία διαγραφής προσωπικών και κεφαλαιουχικών εταιρειών μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας λήσης και εκκαθάρισης, καθώς και με τα δικαιολογητικά τα οποία πρέπει στη συνέχεια να κατατίθενται στις αρμόδιες Δ.Ο.Υ., σας γνωρίζουμε τα εξής και παρακαλούμε για την οποιοδήποτε εφαρμογή :

1. **Μετά το πέρας της εκκαθάρισης κεφαλαιουχικής εταιρείας (ΙΚΕ, ΕΠΕ, ΑΕ),** οι εκκαθαριστές μεριμνούν για τη δημοσίευση της ολοκλήρωσης της διαδικασίας στο ΓΕΜΗ οπότε και η εταιρεία διαγράφεται και εκδίδεται σχετική ανακοίνωση. Πιο συγκεκριμένα, διακρίνουμε τις παρακάτω περιπτώσεις:

1.1. Στην περίπτωση του **πρώτου εκκαθάρισης ανωνύμων εταιρειών**, οι εκκαθαριστές καταρτίζουν οικονομικές καταστάσεις πρώτος εκκαθάρισης, τις οποίες δημοσιεύουν σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 43β, παρ. 5 του κ.ν.

2190/1920 και οι οποίες εγκρίνονται από τη Γενική Συνέλευση. Η απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, η οποία εγκρίνει τις οικονομικές καταστάσεις πρώτος εκκαθάρισης και απαλλάσσει τους εκκαθαριστές και τους ελεγκτές από κάθε ευθύνη, καταχωρίζεται στο ΓΕΜΗ και εκδίδεται σχετική ανακοίνωση. Στη συνέχεια οι εκκαθαριστές αποδίδουν τις εισφορές των μετόχων, καθώς και τα υπέρ το όριο ποσά, που είχαν τυχόν καταβληθεί, και διενεμούν το υπόλοιπο προτίμης της εκκαθάρισης της εταιρείας περιουσίας στους μετόχους, κατά το λόγο της συμμετοχής τους στο καταβληθέν Μετοχικό κεφάλαιο. Η ανωτέρω διαδικασία περιγράφεται αναλυτικά στο άρθρο 49 του κ.ν. 2190/1920.

Συνοψίζοντας, **προκειμένου να διαγραφεί μία ΑΕ από το ΓΕΜΗ πρέπει να προσκομιστεί στην αρμόδια ΥΓΕΜΗ η ανωτέρω απόφαση της ΓΣ και οι συγκεκριμένες από αυτή οικονομικές καταστάσεις πρώτος εκκαθάρισης. Η εν λόγω απόφαση και οι οικονομικές καταστάσεις καταχωρίζονται στο ΓΕΜΗ, η εταιρεία διαγράφεται (δηλ. αλλάζει η Κατάσταση Επιχείρησης από «λήση - εκκαθάριση» σε «διόραση») και εκδίδεται σχετική ανακοίνωση.**

1.2. Στην περίπτωση του **πρώτου εκκαθάρισης εταιρειών περιορισμένης ευθύνης**, οι εκκαθαριστές καταρτίζουν τελικές οικονομικές καταστάσεις, οι οποίες υποβάλλονται στις διατυπώσεις δημοσιότητας που περιγράφονται στο άρθρο 8, παρ. 1 και 3 του ν. 3190/1955. Στη συνέχεια οι εκκαθαριστές διενεμούν το προτίμης της εκκαθάρισης της εταιρείας περιουσίας στους ετόχους, ανάλογα με τη μερίδα συμμετοχής τους. Η ανωτέρω διαδικασία περιγράφεται αναλυτικά στο άρθρο 50 του ν. 3190/1955. Δεδομένου ότι οι ετόχους οικονομικές καταστάσεις (ισολογισμοί) των ΕΠΕ εγκρίνονται από τη Συνέλευση των Ετόχων, είναι σαφές ότι και οι αντίστοιχες οικονομικές καταστάσεις πρώτος εκκαθάρισης χρίζουν ανάλογης διαδικασίας. Σς εκ τούτου, στο ΓΕΜΗ προσκομίζονται από τους εκκαθαριστές και καταχωρίζονται τόσο οι οικονομικές καταστάσεις πρώτος εκκαθάρισης όσο και οι σχετικές αποφάσεις της Συνέλευσης των Ετόχων για την έγκρισή τους και την απαλλαγή των εκκαθαριστών και ελεγκτών από κάθε ευθύνη. Μετά την καταχώριση των ανωτέρω, η οποία μπορεί να είναι και ταυτόχρονη (και κατά κανόνα είναι), επιέρχεται η διόραση της ΕΠΕ, οπότε εκδίδεται και η σχετική ανακοίνωση.

Συνοψίζοντας, **προκειμένου να διαγραφεί μία ΕΠΕ από το ΓΕΜΗ πρέπει να προσκομιστεί στην αρμόδια ΥΓΕΜΗ η ανωτέρω απόφαση της Συνέλευσης των Ετόχων και οι συγκεκριμένες από αυτή οικονομικές καταστάσεις πρώτος εκκαθάρισης. Η εν λόγω απόφαση και οι οικονομικές καταστάσεις καταχωρίζονται στο ΓΕΜΗ, η εταιρεία διαγράφεται και εκδίδεται σχετική ανακοίνωση.**

1.3. Στην περίπτωση του **πρώτου εκκαθάρισης ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών**, μετά την ολοκλήρωση της εκκαθάρισης, ο εκκαθαριστής καταρτίζει οικονομικές καταστάσεις πρώτος της εκκαθάρισης, τις οποίες εγκρίνουν οι ετόχοι με απόφαση τους. Με βάση τις καταστάσεις αυτές ο εκκαθαριστής διενεμεί το προτίμης της εκκαθάρισης στους ετόχους και στη συνέχεια μεριμνά για την καταχώριση της ολοκλήρωσης της εκκαθάρισης στο ΓΕΜΗ και τη διόραση της εταιρείας από αυτό. Η ανωτέρω διαδικασία περιγράφεται στο άρθρο 104 & 105 του ν. 4072/2012. Δεδομένου δε ότι, όπως και για τις ΕΠΕ,

οι επίμαχες οικονομικές καταστάσεις υπόκεινται σε έγκριση από τους εταίρους και δημοσιότητα στο ΓΕΜΗ (βλ. άρθρα 98 και 100 του ν. 4072/2012), είναι σαφές ότι και οι οικονομικές καταστάσεις πέροτος εκκαθάρισης χρῆζουν ανάλογης διαδικασίας. Συνεπώς η έννοια της «μέριμνας» του εκκαθαριστή της παρ. 6 του άρθρου 105 του ν. 4072/2012 συνίσταται στην προσκόμιση των ΥΓΕΜΗ για κατοχύρωση α) της απόφασης των εταίρων για την έγκριση των οικονομικών καταστάσεων πέροτος εκκαθάρισης και την αναλλογή των εκκαθαριστών και ελεγκτών από κάθε ευθύνη και β) των καταστάσεων αυτών, είτε σε ενιαίο κείμενο είτε σε δύο κείμενα, η ημερομηνία του δευτέρου εκ των οποίων (ήτοι των οικονομικών καταστάσεων) σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι μεταγενέστερη της ημερομηνίας του πρώτου (ήτοι της απόφασης έγκρισής τους). Η ΥΓΕΜΗ κατοχύρωζε το ανωτέρω προσκομιθέντα, διενθρῶφει την ΙΚΕ και εκδίδει σχετική ανακοίνωση.

Συνουθίζοντας, προκειμένου να διαγραφεί μία ΙΚΕ από το ΓΕΜΗ πρέπει να προσκομιστεί στην αρμόδια ΥΓΕΜΗ η ανωτέρω απόφαση της Συνέλευσης των Εταίρων και οι συγκεκριμένες από αυτή οικονομικές καταστάσεις πέροτος εκκαθάρισης. Η εν λόγω απόφαση και οι οικονομικές καταστάσεις κατοχυρίζονται στο ΓΕΜΗ, η εταιρεία διαγράφεται και εκδίδεται σχετική ανακοίνωση.

1.4. Τονίζουμε ότι και στις τρεις ως άνω περιπτώσεις, ο ισολογισμός πέροτος εκκαθάρισης πρέπει να έχει τη μορφή της γ/ωμ. 312/29-9-2001 του Εθνικού Συμβουλίου Δοιοτικής¹.

2. Ο ν. 4072/2012 προβάθει για τη λύση των προσωπικών εταιρειών ότι αυτή ακολουθείται από την εκκαθάριση εκτός αν οι εταίροι έχουν συμφωνήσει διοριστή (παρ. 1 άρθρου 268 ν. 4072/2012). Συνεπώς, προκειμένου για την οριστική διαγραφή μιας προσωπικής εταιρείας από το ΓΕΜΗ διακρίνουμε τις εξής περιπτώσεις.

2.1. Όταν μία προσωπική εταιρεία (ΟΕ, ΕΕ) έχει λυθεί και τρεθεί σε εκκαθάριση: Στην περίπτωση αυτή, οι εκκαθαριστές της συντάσσουν ισολογισμό έναρξης και πέροτος εκκαθάρισης και η εταιρεία διαγράφεται από το ΓΕΜΗ μετά την περῶταση της εκκαθάρισης, διαδικασία η οποία περιγράφεται στο άρθρο 268² του ν. 4072/2012. Δεδομένου λοιπόν ότι οι

¹ Όπως αναφέρεται στην παρ. 2 της γ/ωμ. 312/29-9-2001 του Εθνικού Συμβουλίου Δοιοτικής ως Τελικός Ισολογισμός Εκκαθάρισης δεν μπορεί και δεν επιτρέπεται να περιλαμβάνει στο ενεργητικό του κανένα άλλο στοιχείο εκτός από χρηματικά διαθέσιμα, δηλαδή μετρητά σε τραπεζές, που ανταρροδεύονται το τελικό προϊόν της εκκαθάρισης, στο δε Παθητικό του τς φορέας της εταιρείας προς του μέτοχους που ανταρροδεύονται είτε μετοχικό κεφάλαιο είτε το προϋπόθεν πέρον αυτού πλεονεγμα ή ζημία της εκκαθάρισης...»

² Το Άρθρο 268 «Τελικός εκκαθάρισης» του ν. 4072/2012 (ΦΕΚ 86 Α') έχει ως εξής:

« 1. Αν σε περίπτωση λύσης της εταιρείας οι εταίροι δεν έχουν συμφωνήσει διαφορετικά, η λύση της εταιρείας ακολουθεί η εκκαθάριση.

2. Τα στοιχεία και η κατάσταση των εκκαθαριστών εγγράφονται στο Γ.Ε.ΜΗ. Το ίδιο ισχύει και σε κάθε περίπτωση ανταρροδεύσεως εκκαθαριστή.

3. Οι εκκαθαριστές υπογράφουν υπό την εταιρική σφραγίδα με την προθήκη των λέξεων «ως εκκαθαριστής».

4. Κατά την έναρξη και την περῶταση της εκκαθάρισης, οι εκκαθαριστές συντάσσουν ισολογισμό.

εκκαθαριστές της προσωπικής εταιρείας οφείλουν να συντάσσουν ισολογισμό πέροτος εκκαθάρισης, καθίσταται σαφές ότι προκειμένου να γίνει η διαγραφή της εταιρείας από το ΓΕΜΗ οι εκκαθαριστές οφείλουν να προσκομίσουν στην αρμόδια ΥΓΕΜΗ τον ισολογισμό πέροτος εκκαθάρισης, ο οποίος κατοχυρίζεται στο ΓΕΜΗ, οπότε η εταιρεία διαγράφεται και εκδίδεται σχετική ανακοίνωση. Διευκρινίζουμε ότι η διαδικασία αυτή έχει εφαρμογή και στην περίπτωση πέροτος του δημίου μετά την έξοδο εταίρου η οποία κατέστησε μια προσωπική εταιρεία μονοπρόσωπη (άρθρα 267 & 281 του ν. 4072/2012).

2.2. Όταν μία προσωπική εταιρεία (ΟΕ, ΕΕ) έχει λυθεί χωρίς τη λύση της να ακολουθήσει το στάδιο της εκκαθάρισης διότι οι εταίροι έχουν συμφωνήσει διαφορετικά (βλ. παρ. 1 άρθρου 268 του ν. 4072/2012): Αυτό στην πράξη σημαίνει είτε ότι α) στο καταστατικό προβάθειται η δυνατότητα των εταίρων να αναφέρουν στο συμφωνητικό λύσης τον τρόπο διανομής της εταιρικής περιουσίας και την κάλυψη τυχόν υποχρεώσεων προς τρίτους είτε ότι β) το ίδιο το καταστατικό περιλαμβάνει προβάθειες για τη διανομή της εταιρικής περιουσίας και την κάλυψη των υποχρεώσεων προς τρίτους σε περίπτωση λύσης της εταιρείας. Διακρίνουμε κατά συνέπεια τις εξής υπο-περιπτώσεις:

2.2.1. Στην περίπτωση κατά την οποία η λύση επιήθε με απόφαση των εταίρων, στο ΓΕΜΗ κατοχυρίζεται η απόφαση αυτή ή/και το συμφωνητικό λύσης (όπου αναφέρεται ότι έχουν τακτοποιηθεί – διακανονιστεί τα προς τρίτους δικαιώματα & υποχρεώσεις και ότι έχουν διανεμηθεί μεταξύ των εταίρων τυχόν περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας, με άλλο λόγω περιγράφεται μια «οιονεί εκκαθάριση»). Στη συνέχεια, η εταιρεία διαγράφεται και εκδίδεται σχετική ανακοίνωση.

2.2.2. Στην περίπτωση κατά την οποία η λύση επιήθε λόγω παρόδου του χρόνου διάρκειας, η ΥΓΕΜΗ οαδδει αυτεπὶνυλάτο (ακολουθώντας τη διαδικασία του άρθρου 11³ του ν. 3419/2005) την κατάσταση της

³ Μετά την περῶταση της εκκαθάρισης η εταιρεία διαγράφεται από το Γ.Ε.ΜΗ. Τα βιβλία και τα έγγραφα της εταιρείας παραδίδονται προς φώδεξη σε έναν από τους εταίρους ή σε τρίτο. Σε περίπτωση διαφωνίας ο εταίρος ή ο τρίτος ορῆεται από το μονομελές πρωτοδικείο της έδρας της εταιρείας κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.»

¹ Στο Άρθρο 11 «Αυτεπὶνυλάτος καταχωρήσεις, διορθώσεις, μεταβολές και διαγραφές» του ν. 3419/2005 (ΦΕΚ 297 Α') προβάθειται μεταξύ άλλων ότι:

« 1. Αν υπόχρεος ή τρίτος που έχει ειδικό έννομο συμφέρον, παραλείψουν να υποβάλουν αίτηση καταχώρησης, η αρμόδια υπηρεσία καταχώρησης στο Γ.Ε.ΜΗ. προβάθει αυτεπὶνυλάτος, μετά από έλεγχο, στην αναγκαία καταχώρηση, εφόσον διαπιστώνει με βεβαιότητα την ύπαρξη συγκεκριμένων νομικών πράξεων, εγγράφων και δηλώσεων που αφορούν τον υπόχρεο, για τα οποία απαιτείται καταχώρηση στο Γ.Ε.ΜΗ. Για την ανωτέρω καταχώρηση, οι υπηρεσίες καταχώρησης στο Γ.Ε.ΜΗ. λαμβάνουν υπόψη, ιδίως, τις δικαστικές αποφάσεις που ανθρωφάζουν την εταιρική ιδιότητα προσώπου, προκειμένου να διαπιστώσουν αν αυτό κατατάσσεται μεταξύ των υπόχρεων.

2. Αν ο υπόχρεος ή τρίτος που έχει ειδικό έννομο συμφέρον παραλείψουν να υποβάλουν αίτηση μεταβολής ή διαγραφής από το Γ.Ε.ΜΗ., η αρμόδια υπηρεσία καταχώρησης στο Γ.Ε.ΜΗ. προβάθει αυτεπὶνυλάτος στη μεταβολή ή τη διαγραφή των καταχωρήσεων, εφόσον διαπιστώνει με βεβαιότητα ότι τα νομικά γεγονότα, έγγραφα και δηλώσεις που καταχωρήθηκαν ήταν από την αρχή ή κατέστησαν μετεγενέστερα παράνομα, αναλήθη ή ανακριβή.

3. Πριν η αρμόδια υπηρεσία καταχώρησης στο Γ.Ε.ΜΗ. προβεί αυτεπὶνυλάτος, στις πράξεις που προβάθειονται στις προηγούμενες παραγράφους, κάνει έργο, τον υπόχρεο είτε να υποβάλει σχετικά αίτηση εντός προθεσμίας δεκα (10) εργάσιμων ημερών είτε να εκθέσει τους λόγους για τους οποίους δεν

εταιρείας σε «διαγραφή» (Χωρίς να έχει προηγηθεί το «λύση-εκαθάριση») και εκδίδει σχετική ανακοίνωση.

2.2.3. Στην περίπτωση **λύσης της εταιρείας με δικαστική απόφαση**, στο ΓΕΜΗ καταχωρίζεται η απόφαση αυτή και η εταιρεία διαγράφεται από την ημερομηνία έκδοσης αυτής, εκτός αν ορίζεται αλλιώς στο διαστακτικό της. Στη συνέχεια εκδίδεται σχετική ανακοίνωση.

2.2.4. Στην περίπτωση **αποχώρησης εταιρου η οποία καθιστά την προσωπική εταιρεία μονοπροσώπη ή αποχώρησης του μοναδικού ομορρυθμού εταιρου επερόρρυθμης εταιρείας**, και εφόσον παρέλθει άπρακτο το δίμηνο που προβλέπεται στις διατάξεις των άρθρων 267 και 281 του ν. 4072/2012, η εταιρεία διαγράφεται αυτεπάγγελα ακολουθώντας τη διαδικασία του άρθρου 11 του ν. 3419/2005 και εκδίδεται σχετική ανακοίνωση.

3. **Τονίζουμε ότι η έννοια της διαγραφής από το ΓΕΜΗ για κάθε νομική μορφή συνίσταται στην ηράξη στην ενημέρωση του πεδίου «κατάσταση επιχείρησης» από «λύση - εκκαθάριση» ή «ενεργή» κατά περίπτωση σε «διαγραφή».**

4. Όσον αφορά τα δικαιολογητικά τα οποία πρέπει να υποβάλλονται στην κατά περίπτωση αρμόδια Δ.Ο.Υ. μετά την καταχώριση στο ΓΕΜΗ της διαγραφής ενός υπόχρεου, έχει εκδοθεί η με ΔΠ 1045/10-2-2015 Π.Ο.Α του Προϊσταμένου της Γενικής Δίωσης Φορολογικής Διοίκησης (ΑΔΑ : Ψ127Η-Φ90).

Ο Γενικός Διευθυντής

Χρήστος Μιανός

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

- Εσατ. Διανομή
- Γραφείο κκ. Υπουργού Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας & Τουρισμού
- Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα Εμπορίου & Προστασίας Καταναλωτή
- Γραφείο κ. Γενικού Διευθυντή Αγοράς
- Δ/νση μας (Τμήματα, Α, Β, Γ)

πρέπει να γίνει η καταχώριση, μετάβολή ή διαγραφή. Αν η προσέλευση αυτή παρέλθει άπρακτη, η αρμόδια υπηρεσία του Γ.Ε.ΜΗ. προβάται αυτεπάγγελα στην καταχώριση, στη μετάβολή ή τη διαγραφή και επηβάλλει στον υπόχρεο και στους νόμιμους εκπροσώπους του πρόστιμο, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 17.....»)